zu akzeptieren. Durch das Prisma der vorherrschenden Sprache und der vorherrschenden Kultur werden die in den sprachlichen Werken einer anderen Sprache enthaltenen Bedeutungen verstanden und die Fakten einer anderen Kultur wahrgenommen. Nur in diesem Fall kann der Akt der interkulturellen Kommunikation als erfolgreich und politisch korrekt angesehen werden.

РЕАЛІЇ ЯК ЗАСІБ ВІДОБРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Вдовин Х. В.
гр. змАУП-21
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Наук. керівник – к.філос.н., доцент Кравець С. В.

Тексти художніх творів часто відображають національні, історичні, культурні та соціальні особливості країни, використовуючи побутові чи географічні реалії, що вказують на національну приналежність автора. К.Ю. Кіяниця стверджував, що кожне слово в літературному творі виконує образно-естетичну функцію і є джерелом інформації про історію, культуру, традиції народу, мовою якого воно написане.

У сфері лінгвокультурології основна увага приділяється специфічним мовним елементам, які набули символічного, образного та метафоричного значення в межах певної культури. Ці елементи, відомі як мовні реалії, втілюють колективну мудрість людської свідомості та несуть у собі значення, які вплетені в тканину легенд, міфів і культурних традицій певної спільноти.

Мовні реалії мають чіткі характеристики, які відрізняють їх від інших елементів мовної системи. Ці характеристики охоплюють національну ідентичність, унікальність і проблему пошуку точних еквівалентів в інших мовах. Ця нееквівалентність особливо яскраво проявляється у випадку новостворених термінів, специфічних понять, маловідомих імен або назв, які вимагають створення нових перекладів у процесі інтерпретації. Саме реалії відіграють значну роль у більш точному зображенні світу матеріальної дійсності, створенні яскравіших художніх образів [5].

Література Великої Британії вирізняється присутнім національним колоритом, який визначається історією країни та її географічним положенням, збереженням місцевих звичаїв, традицій, мов. Мова спільноти, включно з її реаліями, визначає специфіку окремого народу.

Сучасна британська мова характеризується двома важливими аспектами. По-перше, вона різноманітна і знаходиться під впливом цілої низки факторів та регіонів. По-друге, вона значно еволюціонувала порівняно з класичною англійською, якою розмовляли три століття тому. Найпомітніші зміни відбулися у словниковому запасі мови, який адаптується та постійно розвивається. Нові поняття потребують нових слів, а існуючі часто отримують нові назви.

Яскравість національного колориту твору залежить від автора та його індивідуального стилю, місця, а також епохи проживання. Тому перекладачі перед перекладом тексту повинні досконало вивчити життєвий, творчий шлях автора та епоху, в якій він жив. Надважливим є збереження національно-історичної специфіки оригіналу, про що свідчать численні публікації вітчизняних і зарубіжних перекладачів.

Численні дослідники зосередили свою увагу на концепції національної ідентичності, мовних і культурних рисах у британському лінгвістичному контексті. Наприклад,

О.В. Городецька дослідила національно марковані концепти британської мовної картини світу XX ст. Проблеми англомовної ідентичності вивчала О.П. Мотузкова. Незважаючи на бурхливу історію країни та іноземні вторгнення, місцеве населення зберегло свої унікальні особливості, що відрізняє їх від континентальної Європи [3]. Деякі дослідники навіть запровадили спеціальний термін «острівність» як один із концептів британської культури, що представляє ментальне утворення, яке втілює збережені фрагменти досвіду з образними, концептуальними та ціннісними аспектами.

Вчені, які досліджували відмінні риси британської спільноти, також ввели поняття «острівної психології». Цей термін проливає світло на унікальні риси, що визначають англійський характер. Безсумнівно, риси характеру британців, як і будь-якої іншої нації, є багатогранними і не можуть бути легко зведені до єдиного опису, однак є певні поведінкові норми, які вирізняють британців з-поміж інших націй. До них відносяться стабільність, сталість, толерантність, невтручання в справи інших, а також індивідуалізм і неабияка схильність до недомовленості. Ці характеристики часто знаходять своє відображення в літературних творах британських авторів, як відзначають багато дослідників.

Значний відсоток слів становлять етноспецифічні та безеквівалентні реалії: «*kilt», «hunt», «bap»*. Не менш відомими мовними реаліями є британські жарти, анекдоти, які засвідчують унікальність почуття гумору британців, що знаходить неповторний вияв у словесній творчості: *«I said to the Gym instructor «Can you teach me to do the splits?» He said, «How flexible are you?» I said, «I can't make Tuesdays»*.

Крім того, існують реалії-словосполучення, які також вимагають від перекладача певних фонових знань, наприклад, знання слів кольорової гами: «*yellow pages»* – довідник, абоненти якого групуються за певною діяльністю; «*yellow bellies*» – жителі болотистих районів Британії (натяк на жабенят у болотах цих місцин); «*red book*» – назва довідників про родовід видатних людей Британії; *"red Duster"* – назва прапору торговельного флоту Британії; *«red flag»* – назва гімну лейбористів; *«red box»* – валіза для перевезення цінних паперів [1].

Ще однією характерною для британців рисою є гостре відчуття класових відмінностей та різниці в соціальному статусі. Британська дослідниця Кейт Фокс підкреслює важливість слів-індикаторів, які включають те, як людина організовує своє повсякденне життя, облаштовує свій житловий простір, тип меблів, які вона обирає, марку свого автомобіля і навіть звички мити машину [6].

Крім того, Фокс досліджує такі фактори, які залежність від англійського клімату, звички в їжі, уподобання в покупках, вибір одягу, наявність домашніх тварин, проведення дозвілля. Крім того, Кейт Фокс підкреслює два основні фактори, які відіграють вирішальну роль у визначенні соціального класу: словниковий запас і вимова. З них вимова виділяється як більш точний і виразний маркер [6].

На жаль, у художньому творі ми не можемо виокремити таке поняття, як вимова, тож автори можуть використовувати лише лексичні відповідники, розмовну англійську, – яка різниться в залежності від соціального положення героя. Наприклад, якщо у тексті персонаж щось не дочув і йому потрібно перепитати, то виходець з низів або середнього класу перепитає: «*Pardon*?», представник верхівки середнього класу скаже «*Sorry*?» або «*Sorry – what*?», а от людина з вищого суспільства чи робітник запитають: «*What*?» [3].

Ще одним індикатором класової приналежності є слово «*sweet*» («*десерт*»). Верхівка середнього класу й вищий прошарок наполягають на тому, що солодка страва, яка подається наприкінці обіду або вечері, має називатися «*pudding*» («*пудинг*»), проте аж ніяк

не «*sweet*», «*afters*» чи «*dessert*». Вживання трьох останніх слів – ознака низького походження [3].

Ще одним викликом для перекладача можуть стати варіанти англійської – канадська англійська, американська, австралійська, тощо, адже інколи лексичні значення можуть і зовсім не збігатися. Наприклад, «*billion»* (британський більйон, американський мільярд), dresser (британський кухонний стіл, американський туалетний столик).

Це свідчить про те, що перекладач повинен розрізняти форму англійської мови, якою користується автор, і тип англійської, якою розмовляє кожен персонаж, що може змінюватися залежно від сюжету та контексту. Переклад конкретної фрази може суттєво відрізнятися залежно від походження персонажа, місця його проживання та часового періоду, в якому відбувається дія. Це пов'язано з тим, що зображена реальність може мати різні смислові відтінки, а це означає, що доречними можуть бути різні слова або фрази.

Література:

1. Авдєєнко Т. Лінгвокультурологічні особливості англійських мовних реалій. Актуальні питання іноземної філології. 2014. № 1. С. 5–9.

2. Бурдейна О. Р. Лінгвальні параметри ключового концепту британської лінгвокультури insularity (острівність). Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Сер. : Філологічні науки (мовознавство). 2017. № 8(1). С. 24-27.

3. Іванов О.С. : Англійські реалії в сучасних прозових художніх текстах та особливості їх перекладу: квал. робота магістра. Полтавський університет економіки і торгівлі, Полтава, 2020. 128 с.

4. Кирда-Омелян А. Г., Письменна О. О. Соціолінгвістичні реалії в мовленнєвому етикеті англійців. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. 2017. Вип. 1. С. 53–56

5. Кіяниця К.Ю. Відтворення українських історичних реалій у німецькомовних художніх перекладах XX – поч. XXI століття : дис. канд. філол. наук : 10.02.16. Київський національний університет імені Тараса Шевченка МОН України. К., 2017. 232 с.

6. Kate Fox. Watching the English: The Hidden Rules of English Behavior. Hodder & Stoughton, 2005. 424 p.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ ОДОМАШНЕННЯ ТА ОЧУЖЕННЯ ПРИ ЛОКАЛІЗАЦІЇ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Голова М. П.
гр. мАУП-15
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Наук. керівник – к.філол.н, доцент Караневич М. І.

Проблема забезпечення відповідності перекладу при роботі з двома культурами у процесі локалізації залишається однією з найактуальніших, насамперед у галузі аудіовізуального перекладу. Оскільки кожна нація має свою унікальну структуру та особливі поняття, які часто не відповідають цільовому середовищу, під час локалізації аудіовізуального контенту виникають певні втрати: помилки при передачі смислового навантаження, необґрунтовані заміни чи доповнення, тощо. У такому контексті, головна мета перекладача полягає в точному відтворенні ідеї та емоційного забарвлення вихідного матеріалу, з урахуванням культурних і моральних норм нового лінгвістичного контексту. Це вказує на те, що перекладач завжди стикається з вибором не лише перекладацьких